

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

С.П. Кавецька, О.М. Марчук

УКРАЇНСЬКА МОВА КОНСПЕКТИ УРОКІВ

5 клас

Посібник для вчителя

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 81'1.075.3
ББК 74.268.1 Укр
К 12

Серію “Бібліотека вчителя” засновано в 2007 році

Рецензент:
вчитель-методист Тернопільської ЗОШ №11 *Матуш Р.Р.*

Кавецька С.П.

К 12 Українська мова. Конспекти уроків : 5 клас. / С.П. Кавецька, О.М. Марчук. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2013. — 304 с. — (Серія “Бібліотека вчителя”).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3449-4

У посібнику подано методичні рекомендації для проведення уроків з української мови у 5 класі відповідно до чинної навчальної програми Міністерства освіти і науки України та підручника “Українська мова. 5 клас” О.В. Заболотного, В.В. Заболотного.

Представлені матеріали і розроблений зміст уроків допоможуть учителю творчо підготуватися до кожного заняття, зробити їх цікавими та насиченими.

Для зручності у використанні уроки подано на відривних аркушах. До кожного уроку відведено місце для доповнень, змін, уточнень, творчих доробок учителя.

Для вчителів української мови, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 81'1.075.3
ББК 74.268.1 Укр

Навчальне видання

Серія “Бібліотека вчителя”

КАВЕЦЬКА Світлана Петрівна, МАРЧУК Ольга Михайлівна

УКРАЇНСЬКА МОВА. Конспекти уроків

5 клас

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Надія Бульчак*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Технічний редактор *Оксана Чучук*
Комп'ютерна верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 09.08.2013. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 35,34. Умовн. фарбо-відб. 35,34.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN 9789661034494

9 | 789661 | 034494

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3449-4

© Навчальна книга — Богдан, 2013

Орієнтовне календарно-тематичне планування з української мови

№ уроку	Зміст навчального матеріалу	К-сть год.	Сто-рінка	Дата
І СЕМЕСТР				
	Вступ (1 год.)			
1	Значення мови в житті суспільства. Поняття державної мови. Українська мова — державна мова України	1	7	
2	РЗМ №1. Мова і мовлення. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, говоріння, письмо	1	9	
ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ				
3	Частини мови, основні способи їх розпізнавання	1	11	
4	Велика буква і лапки в іменниках	1	13	
5	Голосні у відмінкових закінченнях іменників, прикметників, дієслів	1	15	
6	<i>Не</i> з дієсловами	1	17	
7	Правопис <i>-ися, -ться</i> , в кінці дієслів	1	19	
8	РЗМ №2. Мовлення монологічне і діалогічне, усне і писемне. Вимоги до мовлення. Мета спілкування і адресат мовлення. Основні правила спілкування. Особливості побудови власних висловлювань діалогічного характеру. Читання тексту мовчки	1	21	
9	Написання прийменників з іншими частинами мови	1	23	
10	Правопис вивчених прислівників	1	25	
11	Апостроф	1	27	
12	Знак м'якшення	1	29	
13	Контрольна робота №1 (тестові завдання). Повторення вивченого в початкових класах	1	31	
ВІДОМОСТІ ІЗ СИНТАКСИСУ ТА ПУНКТУАЦІЇ				
14-15	Словосполучення. Відмінність словосполучення від слова, його форми і речення. Головне і залежне слово у словосполученні. Робота над помилками, допущеними у тестових завданнях	2	35	
16	Головне та залежне слово у словосполученні. Тренувальні вправи	1	39	
17	Лексичні та фразеологічні словосполучення (практично). Граматична помилка та її умовне позначення (практично)	1	41	
18	Речення, його граматична основа (підмет і присудок). Речення з одним головним членом (загальне ознайомлення)	1	43	
19	РЗМ №3. Текст, його основні ознаки	1	45	
20	Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні (повторення). Окличні речення (повторення)	1	47	
21	Розділові знаки в кінці речень (повторення). Пунктуаційна помилка та її умовне позначення (практично).	1	51	
22	Контрольна робота №2 (диктант)	1	53	
23	Другорядні члени речення. Додаток. Робота над помилками, допущеними у диктанті	1	55	
24	РЗМ №4. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. “Відоме” та “нове” в реченнях тексту	1	57	
25	Другорядні члени речення. Означення	1	59	
26	Другорядні члени речення. Обставини	1	61	
27	Другорядні члени речення. Тренувальні вправи	1	63	
28	Другорядні члени речення. Самостійна робота (тестові завдання)	1	65	
29	Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками <i>а, але, і</i>). Узагальнювальне слово при однорідних членах речення	1	67	

30	Узагальнювальне слово перед однорідними членами речення. Двокрапка після узагальнювального слова. Тренувальні вправи	1	69	
31	Звертання. Роль звертань у реченні (практично)	1	73	
32	РЗМ №5. Вимоги до мовлення. Усний відгук про висловлювання товариша	1	75	
33	Ознайомлення з найбільш уживаними вставними словами (практично)	1	77	
34	Звертання. Вставні слова. Тренувальні вправи. Самостійна робота	1	79	
35	Складні речення із безсполучниковим і сполучниковим зв'язком	1	81	
36	Кома між однорідними членами речення	1	83	
37	Двокрапка і тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами	1	85	
38	Розділові знаки при звертанні (повторення). Виділення вставних слів на письмі комами	1	87	
39	РЗМ №6. Стилї та типи мовлення	1	89	
40	Кома між частинами складного речення, з'єднаних безсполучниковим і сполучниковим зв'язком.	1	91	
41	Контрольна робота №3 (тестові завдання). Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова. Контрольне читання тексту мовчки	1	95	
42	Пряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Робота над помилками, допущеними у тестових завданнях.	1	99	
43	Діалог. Тире при діалозі.	1	101	
44	РЗМ №7. Усний докладний переказ тексту наукового стилю за планом. Простий план готового тексту	1	105	
45	Пряма мова. Діалог. Тренувальні вправи	1	107	
46	Діалог, його розігрування відповідно до запропонованої ситуації спілкування	1	109	
47	Контрольна робота №4 (диктант)	1	111	
48	Пряма мова. Діалог. Самостійна робота	1	113	
49	РЗМ №8. Складання діалогів відповідно до запропонованої ситуації, пов'язаної з життєвим досвідом учнів (діалог етикетного характеру, діалог-розпитування)	1	115	
50	Контрольна робота №5 (тестові завдання). Пряма мова. Діалог	1	117	
	ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ			
51	Звуки мови і звуки мовлення. Голосні та приголосні звуки. Робота над помилками, допущеними у тестових завданнях.	1	119	
52-53	Приголосні тверді та м'які, дзвінки й глухі. Вимова звуків, що позначаються буквами <i>з</i> і <i>г</i>	2	121	
54-55	РЗМ №9-10. Контрольний письмовий докладний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами опису предмета	2	123	
56	Робота над помилками, допущеними у контрольному письмовому переказі.	1	125	
	II СЕМЕСТР			
57	Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт (абетка, азбука)	1	127	
58	Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> та <i>щ</i>	1	129	
59	Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> та <i>щ</i> . Тренувальні вправи	1	131	
60	Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів	1	133	
61	Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів	1	135	
62	Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Орфоепічна помилка (практично)	1	139	
63	Основні правила переносу. Орфограма (практично)	1	141	

УРОК 67

Дата .....

Клас .....

Тема. Спрощення в групах приголосних.

Мета: пояснити зумовленість фонетичного явища спрощення законами милозвучності української мови, формувати вміння правильно вимовляти слова зі спрощенням у групах приголосних, визначати в словах орфограму “спрощення в групах приголосних”, обґрунтовувати її відповідним правилом; формувати вміння застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці; розвивати логічне мислення, культуру усного й писемного мовлення, увагу, пам’ять.

Обладнання: підручник, таблиця “Спрощення в групах приголосних”.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

- Вправа-відтворення.

— Прочитайте виразно спільнокореневі слова, переписіть їх, вставляючи пропущені букви. Підкресліть орфограми.

Боротися — боро..ьба, ходити — хо..ьба, молотити — моло..ьба, просити — про..ьба, скибочка — ски..ка, скіпочка — скі..ка (тріска, скалка), смужечка — сму..ка, смушок (шкурка ягняти, вівці) — сму..ки, спалах — пала..котіти, ніготь — ні..ті, кіготь — кі..ті, дьоготь — ді..тяр.

III. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і мети уроку.

IV. Сприймання й усвідомлення учнями нового матеріалу.

- Вправа-спостереження.

— Порівняйте слова російською та українською мовами.

Солнце — сонце, сердце — серце, счастливый — щасливий, честный — чесний, проездной — проїзний.

— Прочитайте слова вголос. Які з них легше вимовляти? Чому?

2. Робота з теоретичним матеріалом підручника, ст. 111-112 (колективне опрацювання з відповідним коментарем учителя).

3. Робота з підручником. Усне виконання вправи 237.

V. Усвідомлення нових знань у процесі практичної діяльності.

1. Створення проблемної ситуації.

— Дослідіть, чи в усіх словах відбувається спрощення приголосних.

Обласний, чесний, форпостний, виїзний, пристрасний, кількісний, захисний, щасливий, якісний.

2. Робота з теоретичним матеріалом підручника (“Спрощення не відбувається у словах...”), ст. 112.

3. Вправа-трансформація.

— Замініть виділені слова прикметниками. Запишіть їх. Чи в усіх прикметниках відбулося спрощення на письмі?

Додатковий матеріал .....

до уроку .....

Зразок: Газета області — обласна газета.

Праця, *яка приносить користь*; показники *якості*; чоловік, *який хвастає*; забарвлення *для захисту*; табір *для туристів*; відпустка *на тиждень*; малюнок, *побудований на контрастах*; людина, *яка зазнала щастя*.

4. Вибірковий диктант.

— Випишіть слова зі спрощенням (ставлячи їх у початковій формі).

Людина щаслива лише тим щастям, яке сама здобула (*О. Довгий*). Федько — хлопець років шістнадцяти (*М. Коцюбинський*). Ген на стрункій та високій осичині листя пестливо тремтить (*М. Старицький*). Жне безжалісний вечір, що ранок посіє (*О. Кононенко*). Віють вітри перехресні й зустрічні (*А. Малишко*). Пада сніг на стежки перехресні (*П. Перебийніс*). Геть ненависну дієту! Краше листя з очерету! (*Д. Павличко*). Як багато важить слово! Слово строге і пестливе, образливе, ненависне... (*М. Людкевич*).

5. Робота в групах. Дослідження-редагування.

— Прочитайте слова, записані фонетичною транскрипцією. Дослідіть, які помилки допущено в записах.

[не^ннаві^сстний], [уча^стник], [не^рре^хрестний], [зл^істний],
[не^стлівий], [щастлівий].

6. Дослідження-відновлення “Впиши слово”.

— Відновіть фразеологізми, вставте потрібні за змістом слова з довідки. Поясніть правопис вставлених слів.

Народився під ... зіркою; відривати від ..., ... на язик; ... як мильна булька; ... очима.

Довідка: масний, щасливий, тріснути, серце, блиснути.

7. Робота в парах.

— Вставте, де треба, пропущені букви. Слова запишіть у дві колонки: 1) у які не вставляли букв; 2) у які вставили пропущені букви.

Корис..ний, чес..ний, с..ніти, інтелігент..ний, облас..ний, рис..нути, об'їз..ний, аген..ство, зап'яс..ний.

— У другій колонці в кожному слові підкресліть другу букву й запишіть слово, яке буде початком прислів'я “... *вчить, як на світі жить*”.

VI. Підсумок уроку.

1. Визначення досягнень учнів.

2. Окреслення перспектив подальшої навчальної діяльності.

VII. Домашнє завдання.

— Напишіть листівку другові (подрузі) з привітанням на День народження, використовуючи слова *щасливий, радісний, чесний, добросовісний*.

— Вивчіть теоретичний матеріал підручника, ст. 111-113.

— Виконайте вправу 238.

УРОК 122

Дата .....

Клас .....

Тема. Фонетика і графіка. Орфоепія й орфографія.

Мета: повторити, поглибити, узагальнити і систематизувати знання учнів про основні відомості з розділу “Фонетика і графіка. Орфоепія й орфографія”; удосконалити вміння і навички учнів щодо практичного використання знань з розділу “Фонетика і графіка. Орфоепія й орфографія” за допомогою дидактичного матеріалу; виховувати любов до Батьківщини.

Обладнання: орфоепічний, орфографічний, тлумачний словники; словник наголосів.

Тип: урок повторення з елементами узагальнення і систематизації.

Додатковий матеріал .....

до уроку .....

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Мотивація навчальної діяльності.

III. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.

IV. Узагальнення і систематизація здобутих знань у процесі практичної роботи.

1. “Мозкова атака”.

— Продовжіть початок визначення.

<i>I команда</i>	<i>II команда</i>
Фонетика — це ...	Орфоепія — це ...
Орфограма — це ...	Графіка — це ...
Загальна кількість голосних звуків ...	Загальна кількість приголосних звуків ...
Склад — це ...	Наголос — це ...
Приголосний, твердий, дзвінкий — звук ... Не має пари — ...	Приголосний, дзвінкий, м'який — звук ...

2. Орфоепічні змагання.

— Правильно розставте наголос у словах; складіть з цими словами прості речення.

I	II
щавель	шолом
чорнослив	цукорниця
озерце	шкереберть
цибулевий	маркер
жалюзі	гравер

3. Робота з підручником Виконання вправи 464.

4. Розподільний диктант.

— Запишіть слова у 2 колонки: 1 — з префіксами з- (зі-), с-; 2 — з префіксами роз-, без-. Поясніть орфограми.

Зсунути, зіграти, розгубити, збагатити, сплести, безмежний, безкоштовний, розчарована, сформував, спитати, розсмішити, беззоряне.

